

КРАСОТАТА НА МИСЛИТЪ, КОГАТО СЖ ИЗКАЗАНИ ВЪ СТИХОТВОРНА ФОРМА.

(Кратки бѣлѣжки — за юноши).

Мнозина отъ нашитѣ млади читатели знаятъ, че една и сжща мисль може да бжде изказана или написана двояко: въ проза, сирѣчь тѣй, както си говоримъ или мислимъ обикновено, или пъкъ въ стихове. Когато четемъ нѣкои мисли въ стихове, ние често изпитваме известна душевна наслада, или възторгъ, или тѣга — съ други думи, изпитваме онова чувство, което е прѣживѣлъ поета, когато е писалъ тия стихове. Ако сжщитѣ мисли бѣха изказани въ проза, ние, навѣрно, нѣмаше да се трогнемъ тѣй дълбоко отъ тѣхъ. Защо? Защото мисльта, изказана въ стихове, е прѣдана въ една по-изящна форма, която ни плѣнява съ красотата си, и думитѣ тогава оставятъ по-дълбока слѣда въ душата ни. Това, разбира се, е вѣрно, само когато стиховетѣ сж написани въ измѣрена поетична рѣчь, която дѣйствува на душата тѣй, както когато слушаме нѣкоя пѣсень, пѣта отъ мнозина, чиито гласове се сливатъ въ една приятна за ухото хармония.

За изяснение на казаното и съ цѣль да запознаемъ нашитѣ млади четци съ разнитѣ начини на поетически изказвания, ще приведемъ нѣколко примѣра.

„Слънцето изгрѣва отъ изтокъ, разпрѣсва сребристи лъчи и редъ по редъ освѣтява и ливадитѣ, и нивитѣ, и горитѣ“.

Сжщата тая мисль, почти съ сжщитѣ думи, е изказана въ първия куплетъ отъ стихотворението на Церковски — „Отъ изтокъ“:

Отъ изтокъ слънцето изгрѣва,
Сребристи пуца то зари
И редъ по редомъ освѣтява
Ливади, ниви и гори.

Какъ ви се вижда: дѣ е разказано по-стройно, по-красиво за слънцето — въ първия или въ втория примѣръ, — въ стихотворната форма?

Нека земемъ още единъ примѣръ.

„Тамъ въ завоето, покрито съ снѣгъ, малко птиче търси зрънце, а въ снѣга, полузакрито, е цѣфнало кокиче“.

Сжщата мисль съдържа и първия куплетъ на Вазовото стихотворение „Кокиче“:

Тамъ въ завое снѣговито
Търси зрънце малко птиче,
А въ снѣга, полузакрито,
Цѣфнало кокиче.

Кое описание за кокичето и птичето по ви се харесва?

Менѣ по-ми харесва второто, написано въ стихове. То се чете и по-леко, и по-лесно се запомва на изустъ, затова че стиховетѣ сж стройни, гладки, хармонични.

Но отъ какво тѣ сж хармонични? Може би затова, че сж написани на стѣлбчета, а не въ продълговати редчета? Но опитайте се да напишете първитѣ примѣри на стѣлбчета, а вторитѣ на продължени редчета — пакъ ще видите, че вторитѣ ще бждатъ по-хармонични.

Оттукъ става явно, че хубостъта на стиха не се състои въ това, че е написанъ въ стѣлбовидна форма, а въ нѣщо друго.

Добрѣ обърнете внимание на стиховетѣ и потърсете, какво ги прави хармонични.

Прочетете съ гласъ двата реда (първия и третия) на стихотворението „Отъ изтокъ“. Спрете вниманието си на послѣднитѣ думи въ тѣзи два реда: — **изгрѣва** и **освѣтява**. Тѣзи думи звучатъ сходно, защото нѣколко отъ послѣднитѣ имъ звукове сж еднакви. Прочетете и другитѣ два реда (втория и четвъртия). Тѣхнитѣ послѣдни думи сж: **зари** и **гори**. И тукъ послѣднитѣ звуци сж сходни.

Въ стиховетѣ често има такива **съзвучия** или **рими**.

Римитѣ не се поставятъ всѣкога прѣзъ единъ редъ. Много пжти се римува въ два реда единъ слѣдъ другъ. Тѣй, на примѣръ, въ първия куплетъ отъ стихотворението на Ботева „Майци си“ сж римувани първия редъ съ